

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

12 Quorum beneficiorum Ecclesiasticorum sint capaces.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

rij commodam, cap. Delictum. 76. de regulis Iuris, in 6. vbi dicitur, *delictum persone in diuinum Ecclesia non esse conuendendum*. Ex contractu etiam Monachi non tenentur, nisi quatenus tacite vel expresse ei commissa est aliqua administratio. Si vltimus suo vel Monasterij nomine contrahit, probabile est obligari naturaliter, ac teneri dare operam quantum in se est, vt Prælatus approbet. Est tamen in potestate Prælati, contractum ratificare vel irritare, prout commodius ipsi fuerit, vt docet Nauarrus comment. 2. nu. 42. Vnde is cum quo contraxit, non potest resilire, si Prælatus contractum approbet.

Contraria tamen sententia, scilicet ex tali contractu non nasci obligationem naturalem in Religioso, nisi damnum intulerit, est etiam valde probabilis, & plurimorum Doctorum, quos citat Nauarrus. Iuxta quam dici potest, eum cum quo contraxit, non teneri, & posse resilire, nisi post approbationem Prælati ipse quoque ratificet, vide supra cap. 17. dub. 8.

Dico Secundò, Si Religiosus habet beneficium extra suum Monasterium vel Ordinem, acquirit non Monasterio, sed beneficio. Est communis sententia DD. colligitur cap. 1. Statutum. 18. q. 1. vbi dicitur, *Religiosum prouectum ad Episcopatum acquirere non Monasterio, sed Episcopatum*. Idè dicendū si ad Abbatiam extra suum Monasterium, vel ad Prioratum aut Parœciam, etiam illi Monasterio subiectam; vt docet Nauarrus comment. 2. n. 6. Vnde Prælatus non potest illi pensionem de nouo imponere, vel fructus in vilitatem Monasterij conuertere, quia ad beneficium pertinent; vt idem docet. Nec obstat quòd tale beneficium sit manuale, id quod nutu Superioris dari & auferri possit; quia quamdū obinetur, ipsi acquiritur, non Monasterio. si tamen iure vel consuetudine aliqua pensio annua Monasterio soluenti tali beneficio sit imposta, hanc exigere potest.

Petes, Vtrum omnia, quæ promotus ad beneficium extra suum Monasterium vel Ordinem quouis modo acquirit, cedant beneficio.

Respondeo, Si sit Episcopatus, omnia cedunt beneficio; etiam ea quæ successione vel donatione obtiner. Insinuatur d. cap. Statutum: & merito, quia ab Ordine suo est exemptus. Idem dicendum si est Abbas vel Prior in alieno Monasterio; quia tunc est exemptus à suo. De ceteris est distinguendum; si enim habet Parœciam, vel Canonicatum, vel aliud beneficium, quod habeat corpus bonorum seorsim ab alijs, tunc omnia cedent beneficio. Si autem beneficium non habeat corpus distinctum; tunc ea quæ proueniunt ex beneficio, cedent beneficio; quæ verò aliunde, Monasterio. Ita Nauarrus comment. 4. de Regul. num. 69. hoc modo concilians opinionem Bartoli in L. Seruus communis. 7. de stipulat. seruorum, (vbi dicit Bartolus, Regularem beneficiarium ea quæ ex beneficio accepit, acquirere ipsi beneficio; ea quæ aliunde, Monasterio) cum opinione communi Canonistarum, qui dicunt omnia acquiri beneficio, nihil Monasterio.

93 Regularis beneficiarius an possit disponere de fructibus.

Ex prædictis infert Nauarrus comment. 2. de Regul. n. 10. & 11. & tract. de rebus Eccles. q. 3. monito 25. Regularem beneficiarium posse disponere de fructibus beneficii ad honestam sustentationem sui, & ad pias causas, perinde ac sæcularis potest de fructibus beneficii sui; & addit

id firmè tenendum. Primò, Quia est sententia Card. Zabar. à toto orbe vlt recepta, & à nemine in theoria reiecta. Secundò, Quia apertè innuatur Clement. 2. §. Sed & tales, de vita & honestate Clericorum: vbi ponitur differentia inter Regularem simplicem & beneficiarium, quòd hic abique facultate Superioris possit immediatè in opera pia impendere, ille non possit. Tertio, Quia omnis titulus canonicus beneficii tribuit facultatem disponendi redditus in sui congruam sustentationem & opera pia. qui enim est administrator beneficii, est etiam administrator fructuum. Quarto, Quia Prælatus non potest illos fructus aut eorum partem mensæ suæ applicare, nec imponere novas pensiones aut antiquas augere, vt expresse habetur Clement. 1. de suppl. neg. Prælatorum. quòd intelligendum de omnibus Prioratibus, administrationibus, alijsque beneficijs, quæ mensæ Abbatis non sunt vnitæ, & à proprijs Rectoribus administrari solent, etiam illi ad nutum Abbatis reuocari possint, vt ibidem dicitur; vt tacite insinuatur & supponitur, fructus horum administrandos esse ad ipsos beneficiarios.

Hæc sententia est certa, si loquamur de Regularibus, qui præsentur, & non subsunt Prælati Regulari à quo in alijs regantur; vel de ijs, quibus à Summo Pontifice collatio est facta. Verum non est ita certa de alijs, qui ad nutum Prælati possunt amoueri. etiam enim Prælatus non possit imponere beneficio pensionem; tamen postquam ex beneficio inferior fructus aliquos perceperit, quos in commodum suæ Ecclesiæ non erat impensurus, non videtur à ratione alienum vt Prælatus de illis possit statuere, vel præscribere modum expendendi. vnde Franciscus Sarmiento defensionis suæ parte prima, monito 11. contrarium tener. Sed Nauarrus sententia videtur verior, nisi priuilegio vel consuetudine memoriam hominum superante contrarium alicubi sit receptum. Idem docet Nauarrus cum limitatione & distinctione supradicta de omnibus alijs, quæ Religiosus beneficiarius aliunde acquirit. vide consil. 70. de Regul. Vbi tamen Religiosus amotus fuerit, non habet amplius administrationem. vnde si quid pecunia secum attulerit ad Monasterium, subest dispositioni Prælati.

DVBITATIO XII.

Quorum beneficiorum Ecclesiasticorum sint capaces.

Dico Primò, Regularis est capax beneficiorum regularium sui Ordinis; vt sunt Abbatia, Prioratus conuentalis, Prioratus claustralis, Præpositura, Parœcia Monasterio annexa. nam vt Clement. 1. de suppl. negl. Prælat. dicitur, *Beneficia regularia Regularibus conferenda sunt*. Imò sæculari clerico beneficium, quod per se regulare est, conferri non potest; quia iure incapax: nisi auctoritate Summi Pontificis; qui etiam idcirco non confert ea nisi in Commendam; quo modo videmus passim conferre Abbatias & Prioratus. quod autem sola annexione regulare est, vt sunt quedam Parœcia; potest conferri sæculari, si regularis non reperitur idoneus.

95 Est capax beneficii regularis.

96 Dico Secundò, Est enim Iure communi capax quorundam beneficiorum secularium.

Primò, Episcopatus, vt apertè habetur cap. Nullus Religiosus. 28. de electione, in 6. vbi etiam Pontifex, vt Religiosus sit capax Abbatie, requiratur vt sit expressè professus; addit tamen, id non esse necessarium vt possit eligi ad Episcopatum.

Vbi notandum est verbum *eligi*, quo significatur, Iure communi esse idoneum. Si enim aliquid obstarè, non possit eligi, sed solum postulari; cap. finali, de postulatione Prælatorum: de quo vide Siluestrum Religio 7. quæst. 6. Idem patet ex cap. Quorundam. 24. de electione, in Sexto, vbi etiam statuitur, vt nemo ex Ordine mendicantium aliquid iuris sibi acquirat ex electione, postulatione, prouisione, ad aliquam extra suum Ordinem Prælaturam, in discordia.

97 Aduertendum tamen, non posse Religiosum, qui sub potestate Prælati est, consentire in electionem vel promotionem sui ad Episcopatum, vel ad aliud beneficium extra suum Monasterium, nisi petita & obtenta licentia sui Prælati; alioquin consensus est inualidus; & in penam illius præsumptionis, electio ipso facto est irrita; vt habetur cap. Si Religiosus. 27. de electione, in Sexto. Possit tamen Prælatus cogi per Superiorem ad concedendam facultatem, si necessitas vel utilitas Ecclesie postulet, vt docet Glossa in illud cap. v. Obtenta, referens Tancredum & Bernardum; & Siluester supra q. 3. & 4. Vel potius eo casu recurrendum esset ad Summum Pontificem, vt ipsemet, qui est Superior omnium Prælatorum Regularium, facultatem concedat. Porro vt Prælatus consensum validum ad hoc præbeat, non opus est consilio aut consensu Conuentus, quamuis id vnum sit ex grauioribus Monasterij causis: ita enim expressè statutum est dicto cap. Si Religiosus. 9. Quia verò; idque vt ordinationes Ecclesiarum ac Monasteriorum, in quibus tales electi existerint, celerius & facilius valeant expediri, vt idem Pontifex ait.

98 Secundò, Est capax curæ animarum, patet ex cap. Doctos. 21. & multis sequentibus. 16. quæst. 1. ex quibus constat, à temporibus Ambrosij conuenisse Monachos ad curam animarum assumi. quòd si Monachi, qui ex Instituto vacant tantum contemplationi, possunt ad talia beneficia promoueri, etiam possunt Mendicantes, & alij Regulares; quorum functiones isti officio sunt magis affines. Idem tenet Siluester Religio 7. quæst. 4. ex Panormitano. quod intellige, nisi aliquod particulare statutum Ordinis obstat.

Vbi notandum, Si hoc beneficium pleno Iure subdit Monasterio, non requiri auctoritatem Episcopi vt Religiosus promoueatur; sed sufficere voluntatem Prælati Regularis, qui etiam quando placuerit, potest illum amouere, & alium substituere. possit tamen inferior excipere, si probare possit malo animo fieri, vt tradit Nauarrus lib. 3. consil. tit. de Regul. consil. 20. num. 15. Episcopi tamen est illum examinare & visitare, vt patet ex Concilio Trident. sess. 7. cap. 7. & 8. & sess. 24. c. 3. & 18. de reformat. nisi fortè Prælatus Regularis ibi iurisdictionem quasi Episcopalem exerceat; nam iis locis ipse est examinare ad beneficium parochiale, & approbare confessarios: quod & vsus ipse confirmat, cui Episcopi non contradicunt; & ratio quoque probat; nam

Si Prælatus habent iurisdictionem Episcopalem.

talis actus est iurisdictionis, non Ordinis: quare cum ille Prælatus iurisdictionem habeat Episcopalem in suis locis seu terminis, ita vt subditi ipsius non agnoscant vllum superiorem illo in spiritalibus præter Summum Pontificem, non est cur illi potestas ad talem actum denegetur. quare de re vide nostrum Suarem tom. 2. de Sacramentis, disput. 28. sect. 5. Si autem beneficium non subdit Monasterio, præter consensum Prælati requiritur & auctoritas Episcopi vt promoueatur; nec potest à Prælato puniri aut deponi, quia exemptus est à eius iurisdictione, & subiectus Episcopo. Colligit Doctores ex cap. 31. In parocia. 16. q. 1. vide Siluestrum Religio 7. quæst. 11. Quo casu veluti reiectus est à Monasterio, nec amplius eius commodis frui potest, nec habet vocem actiuam nec passiuam in Capitulo, vt docet Panorm. in cap. 2. num. 3. de statu Monachorum. translati enim est à Monasterio ad beneficium secularare. Vnde sequitur, ipsum etiam non habere ius reuertendi ad Monasterium & pristinum locum occupandi, etiam si deposito onere reuerti velit. sicut enim per translationem illam factum est, vt Prælatus & Conuentus nihil in ipsum iuris habeant, nec possint illum reuocare: ita etiam ipse ius redeundi amisit; vt vtriusque sit paritas: vt apertè colligitur ex Can. Ne pro cuiuslibet. 16. q. 1. vbi Gregorius I. statuit, vt si quis Monachorum ex aliquo Monasterio ad clericatus officium vel sacrum Ordinem accesserit, non ibi aliquam vltiùs habeat potestatem. Idem expressè tenet Nauar. comment. 3. de Regular. nu. 46. sub finem. & alij passim. Sanè graue onus esset Monasterio, si iam senes, fractos, inutiles officijs monasticis, & moribus sæpè parum religiosis, aut noxijs, teneretur recipere.

Sed quid dicendum, si beneficium ita sit annexum Monasterio, vt debeat à Religioso administrari; Abbas tamen non possit conferre, sed solum præsentare vnum ex suis Religiosis, & institutio fieri debeat ab Episcopo: Videtur enim tunc Religiosus ille beneficiarius exceptus ab obedientia Abbatis, nec posse ab illo reuocari. Resp. Ita sanè videri; quia non est pleno iure subiectum Monasterio, sed solum quoad Ius patronatus actiuum & passiuum, vt ita loquar. id est, vt Monasterium præsentet & præsentetur. Vnde cum Prælatus regularis non possit conferre, sed solum præsentare, non videtur posse auferre. & ita tenet Nauarrus in cap. Non dicatis. num. 7. Hoc tamen limitauerim dupliciter. Primò, nisi aliter in ipsa annexione vel institutione fuerit constitutum; nempe vt Religiosus ille non sit omnino ab obedientia sui Prælati exemptus, & ex causa reuocari ad Monasterium possit. alioquin huiusmodi annexiones essent valdè damnosæ Monasterijs, & daretur Religiosis illis beneficiarijs occasio dissolutionis vitæ: Secundò, nisi Prælatus ius illud iam legitime præscripserit seu vsuceperit. sufficit autem ad hoc possessio 40. annorum, si nimirum Abbas tanto tempore putauerit bona fide se hoc ius habere, gerendo se tamquam Superiorem erga illum Religiosum; & ille Religiosus se erga Abbatem tamquam suum Superiorem gesserit, habueritq; recursum ad Monasterium tamquam filium Monasterij: vel si Abbas interea aliquoties vsus fuerit auctoritate reuocandi, & nemo se opposuerit.

Tertiò,

99
3. Dignitas.

Tertio, Est capax dignitatis in Ecclesia seculari, vt Præposituræ, & Decanatus, si propriè habent curam animarum secularium; quia ratione huius curæ, ad quam Religiosi in primis videntur idonei, Iure illis concessum est vt possint beneficia habere.

Canonica-
100.

Si verò non habent curam animarum nisi respectu Capituli, dubium est. Tamen probabile est esse capacem, quia nusquam prohibetur. Ita Silvester, Religio 7. qu. 4. & 6. ex Panormitano, & merito, quia hic etiam ratio curæ & doctrinæ (ob quæ concessum est illis à Iure beneficia obtinere) locum habet. Ad hoc tamen & alia secularia beneficia non est Regularis promouendus, nisi necessitas vel magna vilitas Ecclesiæ postulet, ne & Monasteria præcipuis viris spolientur, & ambitioni porta aperiat.

Ad Canonicatum & alia beneficia secularia Iure communi non sunt habiles. Ita communiter DD. & Panor. in cap. Super eo. 9. de Regulari. & in cap. Quod Dei timorem, de statu Monach. Ratio est, quia in beneficiis simplicibus cessat ratio curæ & doctrinæ, ob quam promotio Regularis ad Ecclesiam seculariam est concessa, vt notat Panor. in d. cap. Quod Dei timorem. 5. Vnde nec Episcopus in eo dispensare potest. Accedit, quòd hac ratione daretur occasio omni & mollioris vitæ, contra professionem regularem.

DUBITATIO XIII.

Vtrum Regularis ex suo Ordine possit ad alium transire, & qua ratione.

D. Thom. quest. 189. art. 2.

100
Possunt
transire ad
arctiorem.

Dico Primò, Omnibus Regularibus Iure concessum est, vt possint ad Religionem arctiorem transire; cap. Licet. 18. de Regularibus. hoc tamen non est laudabile, nisi ob notabilem necessitatem vel vilitatem. Primò, Quia monet Apost. 1. Cor. 7. vt quisque in vocatione in qua vocatus est, permanceat, quod maximè locum habet in statu perfectionis. Secundo, Quia ex hoc transitu plerumque scandalizantur illi qui relinquuntur. Tertio, Quia facilius quisque proficit in Religione in qua conlueuit, quàm in alia, cuius consuetudines illi sunt peregrinæ & insolentes, vt notat D. Thomas 2. 2. qu. 189. art. 8. Quod confirmatur sententiâ Abbatis Nesteronis apud Calfianum collat. 14. cap. 5. Cuique vile est, ait ille, vt secundum propositum, quod elegit, summo studio ac diligentia ad operis arrepti perfectionem peruenire festinet, & nequaquam a sua, quam semel elegit, professione discedat.

Andebeat
esse absolu-
te perfe-
ctior.

Dico arctiorem, non perfectiorem, quia in hoc transitu non quaeritur vtra sit absolute perfectior; (etiam si D. Thomas supra, Silvester & alij quidam Doctores contrarium non improbabilius tenere videantur) sed vtra arctioris obseruantia, in qua tutius & melius possit salutem suam operari, vt colligitur ex dicto cap. Licet. & tenent communiter Canonistæ. Hinc permittitur omnibus Religiosis, etiam Mendicantibus, transitus ad Ordinem Carthusianorum, vt habetur Extrauagante Martini IV. quæ incipit, Viam ambrosiæ, in communibus; quamuis absolute hic Ordo non

Omnis
possunt
transire ad
Ordinem
Carthusia-
num.

sit omnium perfectissimus. Non est tamen necessè vt illa Religio in omnibus sit arctior; nam Religio Minimorum in victu est arctior quàm Carthusianorum, quia non vitur ouis nec lacticiis; & tamen possunt huius cultores, cum numerentur inter Mendicantes, transire ad Carthusianos. Idem dicendum de Cappucinis. Religio tamen Carthusianorum est arctior in silentio, & solitudine, & Officij diuini prolixitate.

Simili modo permittitur Canonicis regularibus vt transeant ad Religionem Monachorum, vbi disciplina benè seruatur, cap. Sanè. 10. de Regulari. quia Monachorum Religio est strictior, vt habetur cap. Quod Dei timorem, de statu Monachorum. Nec obstat cap. Mandamus. 2. & cap. 1. Nullus. 19. quæst. 3. vbi id videtur prohiberi: quia solum prohibetur ne transire ille fiat cum detrimento Ecclesiæ, vel ex ira, odio, leuitate animi, aliâve perturbatione, vt ibidem notat Glossa. Ex Ordine etiam Cluniacensium possunt transire ad Cistercienses, cap. Licet; de Regulari. Denique sicut Mendicantes possunt transire ad Carthusianos, ita vicissim Carthusiani ad Mendicantes; vt docet Nauarrus tit. de Regulari. consil. 68. Silvester Religio. 4. quæst. 6. Paludanus in 4. dist. 38. quæst. 3. art. 1. vbi probat, ex omni alia Religione Iure communi posse transiri ad Ordinem Prædicatorum. Idem docet D. Antoninus 3. p. tit. 16. cap. 4. §. 4. citans Ioannem Dom. & Monaldam, qui dicit se vidisse Parisiis determinationem factam per Doctores Vniuersitatis illius, fratrem Carthusianum posse Iure communi transire ad Ordinem Prædicatorum regulariter viuentem. Idem docet D. Bonauentura Opusc. Determinatio qq. circa Regulam S. Francisci, c. 12. vbi dicit, ex quolibet Ordine posse Iure communi Religiosum transire ad Ordinem S. Francisci. Hæc sententia est probabilis, & maximè procedit iuxta opinionem S. Thomæ & aliorum Theologorum, qui putant in transitu isto non tam spectandam austeritatem & solitudinem, quàm perfectionem Religionis & fructum: atque Religio Mendicantium est perfectior, vt probat Palud. & Anton. supra, quia est Religio Christi & Apostolorum; nobilissimam & Deo gratissimam functionem, nimirum procuracionem salutis animarum, miscens contemplationi. Hæc intellige de Religione vbi disciplina viget, & transitus sine lite alioue graui incommodo fieri potest.

Canonici
regulares
ad Ordinem
Monachorum.

Carthu-
siani ad
Mendican-
tes.

Hic tamen aliqua sunt notanda, Primò, Vt hic transitus fiat matura deliberatione, & studio melioris vitæ. Secundo, Vt petatur licentia à Prælato; (ne obedientia contemni videatur) qui tenetur eam dare, si non det, hoc ipso Ius concedit, vt habetur dicto cap. Licet. Si non petita facultate transeat, potest reduci ad prius Monasterium, vt faciat quod Iure debet, iuxta Nauarrum de Regularibus, consilio 59. Si tamen non leuitate animi, sed matura deliberatione transiit, non est reducendus, vt alij tradunt, & colligitur cap. Sanè, de Regularibus. Tertio, Vt Monasterium ad quod transit, non solum Institutio, sed etiam vsu & obseruatione sit arctius. Idem enim sit commutatio, vt ibi sanctius & tutius viuatur. Quarto, Debet explere annum probationis, vt docet Nauarr. lib. 3. consil. de Regulari. consil. 3. quia Concilium Tridenti generatim hunc annum requirit, quo expleto debet profiteri, & iuxta ordinem huius

101
Conditio-
nes requisi-
tae in tras-
itu.